

Η μνήμη του Αγίου Βασιλείου του Μεγάλου είναι κάλεσμα για μίμηση

[Οικουμενικό Πατριαρχείο](#) / [Μητροπόλεις Οικουμενικού Θρόνου](#)

• Του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Κλεόπα Σουηδίας

Η Ορθόδοξη Εκκλησία, μέσα στο γεμάτο Πνεύμα θησαυροφυλάκιο της, έφερε ανά τους αιώνες ακτινοβόρες μορφές που δεν ήταν απλώς θεολόγοι, αλλά ζωντανά δείγματα πίστης, αγάπης και διακονίας.

Η Εκκλησία δεν βασίζεται σε ιδέες ή φιλοσοφικά συστήματα, αλλά σε αγιασμένα πρόσωπα που έγιναν «ζωντανές εικόνες» του Ευαγγελίου.

Μία από τις κυριότερες και πιο καθολικές προσωπικότητες της Πατριστικής Παράδοσης είναι ο Άγιος Βασίλειος ο Μέγας, Επίσκοπος Καισαρείας· στύλος της Ορθοδοξίας, διδάσκαλος της Εκκλησίας, θεολόγος της αλήθειας, ποιμένας των ψυχών και πατέρας των φτωχών.

Ο Άγιος Βασίλειος μοναδικά ενωμένος σπάνια διανοητική οξύτητα με βαθιά

πνευματική ταπεινοφροσύνη. Προικισμένος με εξαιρετική εκπαίδευση, σπούδασε στην Καισάρεια, την Κωνσταντινούπολη και την Αθήνα, όπου διακρίθηκε από την ευρεία μάθησή του στη φιλοσοφία, τη ρητορική και τις επιστήμες. Ωστόσο ποτέ δεν θεώρησε τη γνώση ως αυτοσκοπό, αλλά ως όργανο στην υπηρεσία της αλήθειας του Ευαγγελίου.

Η ασκητική ζωή του – ο αυτοέλεγχός του, η αποκήρυξη των αγαθών και η αδιάκοπη προσευχή- τον έκαναν ζωντανό μοντέλο επισκόπου και βοσκού που έζησε πρώτος αυτό που δίδασκε. Γράφει ο ίδιος χαρακτηριστικά: «Όλη η ανθρώπινη σοφία έγινε ματαιοδοξία για μένα όταν το φως του Ευαγγελίου έλαμψε μέσα στην ψυχή μου. ” (Επιστολή 223)

Το λογοτεχνικό έργο του Αγίου Βασιλείου είναι τεράστιο σε έκταση και ανεκτίμητο σε θεολογική σημασία. Ιδιαίτερη σημασία έχουν τα δογματικά γραπτά του, κυρίως μεταξύ αυτών Περί Αγίου Πνεύματος, στα οποία καθιερώνει με ακρίβεια και σαφήνεια τη θεότητα του Αγίου Πνεύματος, συμβάλλοντας αποφασιστικά στη διαμόρφωση του Τριαδικού δόγματος της Εκκλησίας.

Γράφει: «Δεν αποκαλούμε το Άγιο Πνεύμα πλάσμα, ούτε δούλο, αλλά συνυπάρχει με τον Πατέρα και τον Υιό».

Εξίσου σημαντικές είναι και οι ομιλίες του στο Εξαίμερον, όπου, ερμηνεύοντας το Βιβλίο της Γένεσης, συνδυάζει θεολογικό προβληματισμό με παρατηρήσεις για τη φύση και τη δημιουργία, αποδεικνύοντας ότι η πίστη δεν αντιτίθεται στη λογική, αλλά την ξεπερνά και τη φωτίζει. Διδάσκοντας για τη δημιουργία, τονίζει: «Θαυμάστε τον Δημιουργό μέσα από τις δημιουργίες Του· από ό,τι φαίνεται ανεβαίνετε στο Αόρατο και από τα δημιουργημένα πράγματα συλλαμβάνουν τον Δημιουργό. ”

Ο Άγιος Φώτιος ο Μέγας αργότερα θα έλεγε γι’ αυτόν: «Ο Βασίλειος είναι ο κανόνας της Ορθοδοξίας και η ακρίβεια του δόγματος. ”

Οι επιστολές του, ποιμαντικές και θεολογικές, αποκαλύπτουν έναν άνθρωπο βαθιάς ευαισθησίας, που αγωνίζεται για την ενότητα της Εκκλησίας, αντιμετωπίζοντας αιρέσεις, διοικητικές δυσκολίες και ανθρώπινες αδυναμίες με διάκριση και αγάπη.

Ιδιαίτερη και διαρκής σημασία έχει η συμβολή του Αγίου Βασιλείου στον λειτουργικό βίο της Εκκλησίας μέσω της Θείας Λειτουργίας που φέρει το όνομά του. Η Θεία Λειτουργία του Αγίου Βασιλείου του Μεγάλου, που εορτάζεται μέχρι σήμερα συγκεκριμένες ημέρες του εκκλησιαστικού έτους, διακρίνεται από το βάθος των προσευχών της, τον έντονα δογματικό και σωτηριολογικό χαρακτήρα

της και το μεγαλείο της θεολογικής της γλώσσας.

Η φιλανθρωπία του Αγίου Βασιλείου δεν ήταν θεωρητική, αλλά πρακτική. Υπέρτατο παράδειγμα του είναι ο φημισμένος Βασιλείας, ένα άνευ προηγουμένου κοινωνικό συγκρότημα για την εποχή του, που περιελάμβανε νοσοκομεία, φτωχοκομεία, ξενώνες και εγκαταστάσεις για τη φροντίδα λεπτών και ασθενών. Εκεί, η αγάπη του Χριστού έγινε καθημερινή πράξη, αποδεικνύοντας ότι η Εκκλησία υπάρχει όχι μόνο για να διδάσκει, αλλά και για να θεραπεύει, να παρηγορεί και να σώζει.

Οι ομιλίες του Αγίου Βασιλείου διαθέτουν ισχυρό ποιμαντικό και κοινωνικό χαρακτήρα. Ο λόγος του είναι τολμηρός, προφητικός, και επιδεικνύει την κοινωνική αδικία και την αδιαφορία για τον πλησίον που υποφέρει.

Σε μία από τις κοινωνικές του συζητήσεις δηλώνει με ειλικρίνεια: «Αυτός που εκμεταλλεύεται τους άλλους αδικεί· ο πλούσιος που δεν μοιράζεται είναι ληστής. » Και αλλού: “Κρατάς το ψωμί των πεινασμένων· φυλάς το ένδυμα του γυμνού. ” Διδάσκει ο ίδιος: “Τίποτα δεν είναι τόσο χαρακτηριστικό ενός Χριστιανού όσο το να δείχνει έλεος. ”

Ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος περιγράφει τη Βασιλεία ως: «Μια νέα πόλη, θησαυροφυλάκιο αγάπης για τους φτωχούς, θεραπευτικό μέρος για τις ασθένειες και καταφύγιο για τα δεινά. ”

Με θαυμασμό του Αγίου Βασιλείου μίλησαν οι μεγάλοι Πατέρες της Εκκλησίας. Ο Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος, στενός του φίλος, τον παρουσιάζει ως «πυλώνα της αρετής» και «κανόνα των επισκόπων», τονίζοντας ότι στο πρόσωπό του ο στοχασμός και η δράση ήταν ενωμένες. Επαινώντας τον, σημειώνει: «Για αυτόν, ο λόγος ήταν πράξη και η πράξη ήταν λόγος· αληθινή φιλοσοφία – όχι στη σκιά των λέξεων, αλλά στην ακρίβεια της αρετής. ” (Εφήδιος Οργάνωση για τον Βασιλικό)

Ο Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος επαινεί το θάρρος του ενώπιον της αρχής και την ακλόνητη στάση του για την Ορθοδοξία, ακόμα και όταν αυτό σήμαινε διώξεις και απειλές: «Δεν ήταν άνθρωπος που φιλοξενούσε τον εαυτό του στους καιρούς, αλλά αυτός που υπηρέτησε την αλήθεια. ”

Ο Άγιος Βασίλειος ο Μέγας δεν ανήκει μόνο στο παρελθόν της Εκκλησίας, αλλά και στο παρόν και το μέλλον Της. Το παράδειγμά του μας καλεί να ενώσουμε τη σωστή πίστη με την ενεργό αγάπη, τη θεολογική γνώση με την ταπεινότητα, τη λατρεία.

Μας προτρέπει να γίνουμε θεολόγοι όχι μόνο με τα χείλη, αλλά με την καρδιά και τις πράξεις μας. Μας υπενθυμίζει ότι η σωστή πίστη χωρίς αγάπη γίνεται άψυχη

και η αγάπη χωρίς αλήθεια χάνει τον προσανατολισμό της.

Ως αληθινός Πατέρας της Εκκλησίας, συνεχίζει να γεννά πνευματικά παιδιά μέσα από το έργο του και τον διαχρονικό του μάρτυρα.

Μακάρι να βρεθούμε, μέσα από τις μεσιτείες του Αγίου Βασιλείου του Μεγάλου, άξιοι να ζήσουμε το Ευαγγέλιο -όχι μόνο με λόγια, αλλά ως εμπειρία- γιατί η μνήμη του είναι πράγματι κάλεσμα προς μίμηση!